روزنامه صبح ایران
وطن امروز
VATANEMROOZ.IR

چهارشنبه | ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۲۳ ذی‌القعده ۱۴۴۶ | ۲۱ مه ۲۰۲۵ | سال هفدهم | شماره ۴۳۲۲ | ۸ صفحه | ۱۰۰۰۰ تومان

۱۱۹۰ سال و ۲۶۱ روز گذشت

VATAN-E-EMROOZ | VOL.17 | NO.4322 | WED.MAY.21,2025 | ISSN:2008-2886

ایران تاریخ پیشنهادی برای دور پنجم مذاکرات غیرمستقیم با آمریکا را نپذیرفت

پاسخ به غلط زیادی ترامپ

صفحه ۲

تحلیل فراز و فرود فروش فیلم‌های دفاع مقدس در تقابل با سلیقه عمومی

نبرد در بازار گیشه

صفحه ۸

رهبر انقلاب در مراسم بزرگداشت شهدای پرواز اردیبهشت ضمن تجلیل از شخصیت شهید رئیسی و شهدای خدمت با اشاره به «تداوم تربیت مردان از خودگذشته و کارآمد به وسیله انقلاب»:

انقلاب برخوردار از چنین قدرت و توان بسیج‌کنندگی مستمری شکست‌خوردنی نیست

قدرت انسان‌سازی انقلاب

حرف‌های آمریکایی‌ها درباره اینکه اجازه غنی‌سازی به ایران نمی‌دهند، غلط زیادی است

صفحه ۲

عکس: Leader.ir

تیترهای امروز

آغاز مرحله جدیدی از عملیات‌های انصارالله یمن در حمایت از ملت و مقاومت فلسطین

حیفا بعد از ایلات

■ نیروهای مسلح یمن به شرکت‌های کشتیرانی حاضر در بندر حیفا هشدار تخلیه فوری داد

صفحه ۷

برخورد قاطع پلیس با مخلان امنیت

در ۲ ماه گذشته ۴۲ نفر از اراذل و اوباش با شلیک مستقیم پلیس زمینگیر شدند

این گلوله‌ها امنیت می‌آورد

صفحه ۴

ویژه

وزارت کار در اجرای طرح کالابرگ الکترونیک و حذف یارانه پردرآمدها تعلل می‌کند

کالابرگ معطل وزیر

صفحه ۳

نقدی بر اشکال رضا امیرخانی به مراسمات پاسداشت شهید رئیسی

ادای دین جمعی یا لجبازی؟

نگاه

ایلیا داوودی

هر جامعه‌ای دارای شخصیت‌ها و قهرمانانی است که به نمادهای فرهنگی آن تبدیل می‌شوند. این افراد، چه شهیدان جنگ و انقلاب باشند، چه دانشمندان و مدیران خدمتگزار، چه قهرمانان و افتخارآفرینان و چه هنرمندان و نویسندگان، جزئی از سرمایه‌های فرهنگی کشور به شمار می‌آیند. سرمایه فرهنگی به مجموعه ارزش‌ها، الگوها و میراث معنوی اطلاق می‌شود که هویت یک ملت را شکل می‌دهد. در این چارچوب، شهید سیدابراهیم رئیسی را می‌توان یک سرمایه فرهنگی دانست؛ شخصیتی که زندگی و شهادتش سرشار از مفاهیمی چون خدمت به مردم، ایثار، دینداری و استقلال‌خواهی بود. هنگامی که یک ملت از چنین چهره‌هایی تجلیل می‌کند، در واقع در حال تقویت ارزش‌های فرهنگی بنیادینی است که آن شخصیت‌ها نمایندگی می‌کنند. نام و یاد قهرمانان ملی به مکان‌ها و رویدادهای ما معنا می‌بخشد؛ چنانکه گفته می‌شود اگر نام چنین افرادی بر یک خیابان، مدرسه یا رویداد گذاشته شود، به آن مکان یا مناسبت ارزش و هویت ویژه‌ای می‌دهد. به بیان دیگر، بزرگداشت سرمایه‌های ملی به منزله پاسداری از میراث فرهنگی و انتقال نمادهای هویت‌بخش به نسل‌های آینده است. در روزهای اخیر بحث‌هایی جزئی از سوی برخی اشخاص پیرامون بزرگداشت سالگرد شهادت ایشان شکل گرفته است؛ انتقادهایی مطرح شد مبنی بر اینکه چنین برنامه‌هایی از محل بودجه عمومی چه توجیهی دارد و آیا تکریم این سرمایه‌های ملی در این ابعاد، نوعی لجبازی با بخشی از افکار عمومی نیست؟! برای نمونه، نویسنده‌ای چون رضا امیرخانی با اظهاراتی که احتمالا ریشه در مسائل شخصی داشته، گستردگی این مراسم‌ها را نشانه نادیده گرفتن رای و نظر بخشی از مردم قلمداد کرده است! به این افراد باید خاطرنشان کرد بزرگداشت و تکریم شخصیت‌های ملی‌ای مانند شهید رئیسی صرفاً یک اقدام احساسی یا شعاری نیست، بلکه منطقی اجتماعی و فرهنگی در پس آن نهفته است.

■ **سرمایه ملی فقط با پول سنجیده نمی‌شود!**

سرمایه اجتماعی مفهومی است که به عناصر ناملموسی چون اعتماد عمومی، همبستگی، روحیه همکاری و مشارکت اجتماعی اشاره دارد. برگزاری یادبودها و سالگردهای شهدا و چهره‌های ملی اگر به شکل شایسته انجام شود، می‌تواند این مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی را تقویت کند.

ادامه در صفحه ۸

شهید رئیسی و فصل نوین سیاست ایران

یادداشت

احمد فاضل‌زاده

پس از روی کار آمدن آیت‌الله شهید سیدابراهیم رئیسی در سال ۱۴۰۰، بسیاری از ناظران معتقدند سبک مدیریتی و رویکرد شخصی او فصل تازه‌ای در سیاست ایران گشود. این فصل جدید نه در آمارهای اقتصادی یا شعارهای سیاست خارجی، بلکه در شیوه حکمرانی فراجناحی، جوان‌گرایی در مدیریت و مردم‌داری صادقانه نمایان شد. هر چند انتخابات ۱۴۰۰ به دلیل ناکارآمدی سیاست‌های دولت‌های پیشین با مشارکتی نسبتاً پایین برگزار شد اما عملکرد و منش رئیسی در دوران ریاست‌جمهوری نشان داد او فراتر از جناح‌بندی‌های مرسوم حرکت می‌کند و کوشید «رئیس‌جمهور همه مردم» باشد. در ادامه به بررسی ابعاد شخصیتی و مدیریتی او می‌پردازیم که چنین فضایی را پدید آورد.

■ **شخصیت فراجناحی شهید رئیسی به سرمایه اجتماعی جمهوری اسلامی افزود**

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های شهید رئیسی رویکرد فراجناحی او در سیاست بود. وی خود را در انتخابات ۱۴۰۰ نامزدی «مستقل» معرفی و تصریح کرد «تیم همکاران خود را از میان افراد شایسته و کارآمد، بدون توجه به جریان‌های سیاسی» برخواهد گزید. این بدین معناست که رئیسی تلاش داشت وامدار هیچ حزب یا جناحی نباشد و صرفاً بر مبنای شایستگی افراد تصمیم‌گیری کند. چنین رویکردی تفاوت آشکاری با برخی دولت‌های پیشین داشت که معمولاً ترکیب کابینه و مدیران‌شان بازتاب‌دهنده جناح پیروز انتخابات بود.

شهید رئیسی از همان ابتدا کوشید نشان دهد رئیس‌جمهور همه مردم است، نه یک جناح خاص. به گفته محمد هاشمی (فعال سیاسی اصلاح‌طلب) رئیسی پس از پیروزی در انتخابات با چهره‌های اصلاح‌طلب تماس گرفت و از آنان هم پیشنهاد و راه‌حل خواست تا ثابت کند رئیس‌جمهور همه مردم است. حتی سایتی را معرفی کرد تا هر فرد و گروهی پیشنهادهای خود را برای دولت آینده مطرح کند. این سطح از تعامل با جریان‌های مختلف سیاسی آن هم در آغاز به کار دولت، حاکی از عزم او برای تشکیل یک دولت فراگیر ملی بود. غلامرضا مصباحی‌مقدم (عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام) نیز تأیید می‌کند رئیسی معتقد به دولت فراجناحی بود و می‌خواست از همه ظرفیت‌های کشور برای اعتلای نظام و حل مشکلات مردم بهره ببرد.

نتیجه چنین نگرشی را می‌توان در ترکیب کابینه سیزدهم مشاهده کرد. کابینه پیشنهادی رئیسی شامل ترکیبی از مدیران باتجربه و چهره‌های جوان‌تر بود که از نظر تخصص و تعهد در تراز مطلوبی قرار داشتند. این ترکیب متفاوت که می‌توان از آن با تعبیر «پوست‌اندازی مدیریتی» یاد کرد، نشان‌دهنده تلاش عملی دولت سیزدهم برای حرکت فراتر از چارچوب‌های جناحی بود.

حتی کارشناسان سیاسی اصولگرا و اصلاح‌طلب نیز اذعان داشتند ویژگی‌های شخصیتی رئیسی ظرفیت تشکیل چنین دولتی را باورپذیر کرده بود؛ چنان‌که محمدعلی وکیلی، نماینده اصلاح‌طلب مجلس دهم بیان کرده بود ویژگی‌های لازم برای دولت فراجناحی در آقای رئیسی وجود دارد. به بیان دیگر، شخصیت جامع‌نگر رئیسی به او امکان داد تا راهبرد وفاق ملی را در پیش گیرد.

سرمایه اجتماعی واقعی رئیسی را باید در عملکرد دولت او و تعامل با همه اقشار و جناح‌ها جست‌وجو کرد، نه صرفاً آمار روز انتخابات ۱۴۰۰، چرا که تا قبل از آن اساسا سبک سیاست‌ورزی او برای مردم چندان شناخته‌شده نبود. بویژه انتخاباتی که آمار مشارکتش هم به واسطه عوامل گسترده‌تری نظیر سرخوردگی از شرایط اقتصادی، همه‌گیری کرونا و ناکامی تدابیر دولت پیشین کاهش قابل ملاحظه‌ای یافته بود.

در طول ۳ سال خدمت، وی نشان داد کینه‌توزی و دعواهای جناحی در روش او جایی ندارد و به دنبال هم‌افزایی همه نیروها بود. شهید رئیسی کینه سیاسی نداشت و هرگز وارد تسویه‌حساب جناحی نشد. این رفتار مداراجویانه و قانونی، دولت سیزدهم را به دولتی متمایز بدل کرد که رنگ و بویی ملی و فراگیر داشت. همین ویژگی‌ها بود که باعث محبوبیت شهید رئیسی در میان آحاد مردم شد و همه جناح‌ها و شخصیت‌های سیاسی به ایشان علاقه‌مند بودند. به بیان دیگر، رئیسی توانست تا حد زیادی شکاف میان حاکمیت و بخش‌هایی از جامعه را که در سال‌های قبل ایجاد شده بود ترمیم کند و فضایی از اعتماد متقابل به وجود آورد.

■ **باور شهید رئیسی به جوانان، دولتی چابک و جسور ساخت**

وجه تمایز برجسته دیگر دولت شهید رئیسی، جوان‌گرایی در مدیریت کشور بود. در حالی که متوسط سن وزرای دولت‌های قبل بالاتر بود (میانگین سنی کابینه دوازدهم حدود ۶۷ سال گزارش شده بود)، کابینه اول رئیسی با کاهش چشمگیر میانگین سنی به حدود ۵۳ سال شکل گرفت. این تحول به معنای ورود نسلی تازه‌نفس به ارکان اجرایی بود که طی سالیان کمتر مجال بروز و ظهور داشتند. برای نمونه، چند وزیر دولت سیزدهم زیر ۴۵ سال سن داشتند که در دولت‌های پس از انقلاب کم‌سابقه بوده است. رویکرد رئیسی در این زمینه تصادفی نبود، بلکه برخاسته از باور قلبی او به توانایی‌های جوانان بود. اعتماد به جوانان از روحیات شهید رئیسی بود و او تلاش کرد با جوان‌گرایی در مدیریت کشور پشتوانه‌ای برای آینده بسازد. این جسارت در سپردن مسؤولیت به نسل جدید، روح امید و تحول را در بدنه مدیریت کشور دمید و پیام روشنی به جامعه داد: شایستگی و انگیزه حرف اول را می‌زند، نه صرفاً سابقه سالخورده بودن در مناصب.

در عمل، حضور مدیران جوان و پرتلاش در کنار باتجربه‌ها باعث شد تصمیم‌گیری‌های دولت چابک‌تر و به‌روزتر شود. جامعه نیز از این ترکیب استقبال کرد، چرا که سال‌ها مطالبه ورود نیروهای تازه‌نفس به مدیریت وجود داشت. رهبر انقلاب در بیانیه گام دوم بر نقش جوانان در آینده انقلاب اسلامی تأکید کرده بودند و دولت رئیسی را می‌توان تبلور اجرایی آن رهنمود دانست. این مشی نه در دولت‌های قبل از آن وجود داشت و نه در دولت فعلی قابل توجه است؛ کابینه دولت چهاردهم متوسط سنی بالاتری دارد و دوباره به حدود ۶۰ سال نزدیک شده است؛ یعنی شور و نشاط جوانانه دولت رئیسی در ترکیب دولت بعدی کمرنگ شد. به همین خاطر دولت سیزدهم از این نظر الگویی منحصربه‌فرد بود. شهید رئیسی به واقع آغازگر یک تغییر نسل در سیاست‌ورزی ایران بود.

علاوه بر سن مدیران، روحیه و نگاه جوانانه نیز در دولت شهید رئیسی موج می‌زد. دولتی که جوان‌تر باشد، نسبت به مشکلات رویکردی نوآورانه‌تر و جسورانه‌تر دارد. حضور جوانان انقلابی، متعهد و متخصص در مسؤولیت‌ها باعث شد بسیاری از تصمیمات دولت با سرعت و انرژی بیشتری گرفته شود. شهید رئیسی خود به کار شبانه‌روزی و تلاش جهادی شهرت داشت؛ این خصلت در مدیران انتخابی او نیز تقویت شد تا جایی که کار و خدمت بی‌وقفه به یک ارزش محوری تبدیل شد.

■ **رئیس‌جمهوری که صدای مردم را می‌شنید**

فصل جدیدی که شهید رئیسی در سیاست ایران گشود، صرفاً به ترکیب مدیران یا شعارهای فراجناحی محدود نماند، بلکه در سبک مدیریتی ویژه و منش شخصی متفاوت او تبلور یافت. مهم‌ترین شاخص این سبک نوین را می‌توان مردم‌داری و حضور میدانی بی‌سابقه دانست. رئیسی بر خلاف برخی اسلاف خود «پشت‌میزنشین نبود» و حل مشکلات مردم را در گفتار خلاصه نمی‌کرد. او معتقد بود مسؤول باید در کنار مردم و در صحنه باشد. آمارها نشان می‌دهد رئیس‌جمهور شهید در همان سال اول ریاست‌جمهوری ۳۱ سفر استانی در ۱۱ ماه انجام داد. بازدیدهای سرزده از استان‌ها، حضور در میان اقشار مختلف و رسیدگی مستقیم به مناطق محروم و حادثه‌دیده، گواه باور عمیق او به مردم‌داری و حضور در میدان بود. برای مثال، در حوادث غیرمترقبه‌ای همچون سیل و زلزله، آیت‌الله رئیسی بلافاصله در کنار مردم حاضر می‌شد و شخصاً امور را پیگیری می‌کرد. این رفتار در مقطعی صورت می‌گرفت که جامعه دلزده از بی‌توجهی یا تأخیر برخی مسؤولان در سال‌های قبل بود، لذا ورود سریع و بی‌واسطه رئیسی به بحران‌ها، امید و اعتماد را در دل مردم زنده کرد.

ویژگی دیگر در مکتب مدیریتی رئیسی، ساده‌زیستی و پاکدستی او بود. او که سال‌ها در قوه‌قضائیه با مفسدان اقتصادی مبارزه کرده بود، در جایگاه رئیس دولت نیز بر عدالت‌محوری، قانون‌مداری و فسادستیزی تأکید داشت. وی در زندگی شخصی زاهدانه رفتار می‌کرد و از تشریفات قدرت فاصله می‌گرفت. همین روحیه خدمت بی‌منت باعث شد در دولت او مردم احساس نزدیکی بیشتری با رئیس‌جمهورشان کنند. عشق رئیسی به مردم چنان بود که به گفته نزدیکانش، دیدار با مردم و شنیدن مشکلات‌شان را عمیقاً دوست داشت و تا حد امکان شخصاً به حل‌وفصل امور می‌پرداخت. در عمل نیز هیچ‌گاه خود را بالاتر از مردم قرار نداد و انتقادات و درد دل‌های آنان را با روی گشاده شنید. چنین رفتارهایی تفاوت آشکاری با برخی لحن‌های اشرافی یا دور از دسترس بودن مقامات در گذشته داشت و سرمایه اجتماعی دولت را ارتقا داد.

■ **نه اهل تنش بود و نه دوقطبی‌سازی؛ به همکاری ملی فرا می‌خواند**

یکی از دستاوردهای مهم این سبک مدیریتی نوین، احیای اعتماد عمومی به حاکمیت بود. حتی ناظران منتقد اذعان کردند یکی از مهم‌ترین موفقیت‌های دولت سیزدهم زنده کردن اعتماد و امید مردم بود. در فضایی که بدبینی سیاسی رو به گسترش بود، شهید رئیسی با عملگرایی و صداقت خود توانست بخش قابل توجهی از جامعه را امیدوار کند که دولت شنونده صدای آنهاست و برای حل مشکلات اراده جدی دارد. وی اهل تنش و درگیری‌های منفی نبود و نگاه جامع‌نگر و فراجناحی را سرلوحه خود قرار داده بود. بدین ترتیب، به جای دامن زدن به دوقطبی‌های کاذب، همه نیروهای دلسوز را به همکاری دعوت کرد. کارشناسان سیاسی این رفتار را واقع‌بینی و عقلانیت در حکمرانی توصیف کرده‌اند، چرا که او دریافته بود حل ابرچالش‌های کشور جز با مشارکت همه ظرفیت‌ها میسر نیست.

از منظر راهبردی نیز، دولت رئیسی تلاش کرد سبک تازه‌ای از حکمرانی علوی، اسلامی و ایرانی را بنا نهد. در این سبک، «صداقت، فداکاری و عمل جای شعار را گرفته است». به بیان دیگر، دولت به جای شعارزدگی، بر نتیجه‌گرایی و اقدام عملی متمرکز شد. شهید رئیسی خود الگوی این رویکرد بود؛ او مسؤولیت را نه وسیله‌ای برای قدرت‌نمایی، که امانتی برای خدمت می‌دانست و همین نگرش را به مدیران زیرمجموعه‌اش نیز انتقال داد. در مدت ۳ سال ریاست‌جمهوری‌اش، بسیاری از پروژه‌های معطل‌مانده را با پیگیری شخصی فعال کرد و چرخ تولید در ده‌ها واحد راکد را دوباره به حرکت درآورد. این مدیریت میدانی و جهادی که با نظارت مستمر همراه بود، یادآور مدیریت انقلابی دهه‌های نخست انقلاب اسلامی شد و بارقه‌هایی از کارآمدی را به نمایش گذاشت.

شهید سیدابراهیم رئیسی طی دوران کوتاه ولی پربرکت ریاست‌جمهوری خود، سبک و سیاق تازه‌ای در عرصه سیاست و مدیریت ایران به یادگار گذاشت. شخصیت فراجناحی و مشی ملی‌گرای او، همراه با اعتماد به نسل جدید و مردم‌داری صادقانه، مجموعه‌ای کم‌نظیر از ویژگی‌ها بود که فصل نوینی در حکمرانی جمهوری اسلامی رقم زد. هرچند دست تقدیر فرصت شکوفایی کامل برنامه‌های او را نداد و سانحه‌ای ناباورانه به عمر دولتش پایان بخشید اما راهی که پیمود چراغی برای نسل‌های آینده شد. نامگذاری روز شهادت او به عنوان روز «شهدای خدمت» یادآور آن است که ملت ایران قدردان آن سبک خدمتگزاری بی‌منت هستند؛ سبکی که در آن صداقت و فداکاری جای هرگونه شعار و عوام‌فریبی را گرفت.

اکنون وظیفه مسؤولان و سیاستمداران پس از اوست که این مسیر را ادامه دهند. خلأ حضور او امروز به‌شدت احساس می‌شود، چرا که مجموعه خصوصیات منحصربه‌فردش او را محبوب دل‌های مردم از طیف‌های گوناگون کرد. با این حال، میراث او در تاریخ معاصر ایران زنده است. آیت‌الله رئیسی نشان داد می‌توان رئیس‌جمهوری بود که فراتر از مرزبندی‌های سیاسی، همه ملت را زیر چتر خود بگیرد و با مدیریتی جوان‌محور و مردمی، امید و اعتماد را به جامعه بازگرداند. این دستاورد کمی نیست و بی‌شک به عنوان نقطه عطفی در کارنامه نظام جمهوری اسلامی ثبت خواهد شد.

در شبکه‌های اجتماعی

@vatanemrooz

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای همزمان با ارزیابی کیفی

کانون ارزیابی شایستگی‌های مربوط به مشاغل عمومی برای داوطلبین در آزمون استخدامی گمرک ج.ا.ا

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
گمرک ایران

ارجاع به صفحه ۴